

Rapport om resultaten från ÅAS jämlikhetsenkät 2014

KÅREN

ÅBO AKADEMIS STUDENTKÅR

Inledning

Åbo Akademis Studentkår (ÅAS) gjorde i mars 2014 en uppdaterad version av jämlikhetsenkäten från 2010. Den nya enkäten publicerades den 9 april och kunde besvaras fram till och med 5 maj.

Enkätens svarsprocent utgående från antalet närvaroanmälda grundexamens- och forskar-studerande den 31 december 2013, 5672 studerande, ligger på 7,6 procent. Totalt svarade 429 studerande på enkäten.

Då enkäten gjordes förra gången, 2010, svarade 702 studerande, vilket gjorde att enkätens svarsprocent låg på ca 15 %.

Enkätens frågor handlade om olika faktorer inom studielivet vid ÅA utanför studierna: Om man har blivit diskriminerad eller trakasserad inom någon specialförening eller studentkåren, och hur öppna man upplever att specialföreningarna och studentkåren är.

Resultat

Överlag kan det konstateras att en klar majoritet inte har upplevt att de har blivit diskriminerade. Det är ändå beklagligt att någon överhuvudtaget upplever sig ha blivit diskriminerad, även om graden varierar från fall till fall.

Jämlik behandling

Även om en majoritet upplever att de alltid blir jämlikt behandlade, lyfter många upp t.ex. att de behandlats olika p.g.a. kön, negativa attityder gentemot andra akademiska discipliner som trots att de till ytan handlar om skämt upplevs som seriösa

Institution	Antal svar	% av alla svar	Svarsprocent per institution*
Humanistiska fakulteten	105	24,5 %	11,1 %
Pedagogiska fakulteten	57	13,3 %	5,9 %
Teologiska fakulteten	14	3,3 %	6,8 %
Institutionen för psykologi och logopedi	21	4,9 %	11,0 %
Handelshögskolan	33	7,7 %	5,4 %
Socialvetenskapliga institutionen	30	7,0 %	7,2 %
Statsvetenskapliga institutionen	45	10,5 %	11,8 %
Rättsvetenskapliga institutionen	19	4,4 %	6,8 %
Institutionen för biovetenskaper	35	8,2 %	8,0 %
Institutionen för informationsteknologi	18	4,2 %	3,2 %
Institutionen för kemiteknik	26	6,1 %	6,8 %
Institutionen för naturvetenskaper	26	6,1 %	8,6 %
Totalt	429 st.	100 %	7,6 %

* Enligt antalet närvaroanmälda studerande 31.12.2013

åsikter, olika former av härskartekniker och sexfixering.

Att kunna vara sig själv

I de fall som svarande har upplevt att de inte kan vara sig själva, handlar det främst om situationer där det förekommer en hel del alkohol. Personer som inte vill dricka alls eller i mer begränsad mängd än vad man upplever att förväntas, upplever att deras val att inte dricka alkohol inte alltid accepteras av andra.

Att vara tvungen att avslöja sin sexuella läggning eller förhållandestatus

De flesta gånger någon av de svarande upplever att de har varit tvungna att avslöja sin förhållandestatus har varit på olika fester, då man i samband med att presentera sig själv ska säga om man är singel eller inte, vilket alla inte upplever att de är bekväma med. Orsakerna beror främst på att man inte alltid upplever att man är bekväm med att berätta offentligt vad ens förhållandestatus är, och för någon som upplever sin sexuella läggning på något sätt vara avvikande från normen kan det vara en jobbig situation.

Många av de svarande påpekar dock i samband med att de berättar om vilka situationer de har varit tvungna att avslöja sin sexuella läggning, att de för det mesta inte har så stora problem med det.

Livsåskådning

En del av svarandena har uttryckt att de upplever att deras kristna livsåskådning inte alltid accepteras. Några tar också upp att de upplever sig ha en avvikande politisk åskådning gentemot sin närmaste omgivning, och att de upplever att de föreningar som ligger dem närmast inte alltid är accepterande.

Könsdiskriminering

Några upplever att olika former av könskvoterings inte fungerar eller att de har blivit ojämnt behandlade i situationer där de hör till minoriteten könsmissigt. Det framkommer att det här både handlar om situationer då en förening har färre kvinnor än män och tvärtom. I båda fallen framkommer exempel på t.ex. härskartekniker som används gentemot minoritetskönet.

” Utan att övertolka så handlar det oftast om blickar, prat bakom ryggen. Sällan handlingar och ord sägs ibland. ”

” Förhåller mig ganska negativ till den finska dryckeskulturen vilket är något som alltid ifrågasätts.. Varför dricker inte du då?? ”

” Igen ; heteronormen. Folk förväntar sig att man är straight och har ett "normalt" förhållande. Att dessutom vara polyamorös är något som man helst inte talar om, för folk förstår inte. Istället går rykten om man flirtat med flere kvinnor eller män, då anses man som en hora som är otrogen. Människor drar slutsatser utan att veta eller förstå allt. Ibland har jag blivit tvungen att berätta, just för att döda rykten osv. ”

” På grund av mitt val av studieinriktning så får jag en hel del reaktioner och ibland blir man offer för fördomar. ”

” Kåren känns väldigt normativ och en hippie som jag trivs ej där. ”

” Jag känner att jag inte uppfyller rollen som en stereotypisk partyanimal, vilket brukar vara det genomgående temat under de evenemang som efterliknar det lokala nattklubbslivet. Därmed sker det Ofta så att de personer som inte framstår som stereotypiska festglada gulsar under exempelvis eftersläpp oundvikligen hamnar lite utanför eftersom det den överlägset största delen av studielivet går ut på att dansa och dricka genom hela nattens gång. ”

” Räknas undermedvetna härskartekniker? Ofta tror jag att det inte är en medveten process, men som tjej blir jag ofta förlöjligad och sällan tagen på allvar. När en kille säger samma sak får han genast gensvar. ”

Etnisk diskriminering

Överlag existerar väldigt få problem, men i de fall där någon av de svarande har upplevt någon form av problem har det främst handlat om nationalitet och geografisk härkomst (också inom Svenskfinland), som svarande i några fall har upplevt förhållandevis negativa attityder om.

Diskriminering p.g.a. sexuell läggning

Ytterst få fall, endast något enstaka fall av någon som har upplevt sig diskriminerad på grund av en förhållandevis heteronormativ kultur förekommer bland svaren.

Sexuella trakasserier

Gentemot övriga svar är det rätt många som har upplevt sexuella trakasserier i något sammanhang inom studielivet. Överlag handlar det om olika former av ovälkomna beröringar, tafsningar och kommentarer under fester och evenemang.

Det förekommer också svar som antyder att ett nej inte alltid uppfattas som ett nej. Det här kan kopplas samman med en jargong där det är okej att skämta om t.ex. våldtäkt, som också antyds om i svaren.

Också olika former av s.k. "slut shaming" förekommer, men också det motsatta, alltså svaranden som upplever att de förväntas bete sig sexuellt trots att de t.ex. är i ett förhållande.

Att ta kontakt

Av de som uppger att de någon gång har blivit diskriminerade, anger väldigt få att de har tagit kontakt om saken. Två tredjedelar av de svarande anger därtill att de inte känner till studentkårens trakasseriombudsmän.

Att delta i studielivet

En del av de svarande upplever att somliga föreningar är rätt så slutna: Att man inte alltid bemöts välkomnande om man inte hör till rätt social grupp eller att den inre gruppen fokuserar mer på sig själv än nykomlingar.

"Man talar ofta kränkande, nedvärderande, förklenande, förminskande, förringande eller hur man vill uttrycka det, om kvinnor. Detta tar sig otaliga uttryck. Man är så van att man reagerar vanligen inte över det. Tyvärr tror man att det är "normalt", att det ska vara så. Detta präglar den stora massans syn på kvinnor. En brist på respekt för kvinnor och deras värde. T.ex. är det ofta sexuella anspelningar på kvinnor, det är som tillåta att påstå och säga vad som helst om kvinnor."

"Mycket sådant beteende som annars ses som olämpligt är ofta okej i fyllan på studentevenemang. Och på mansdominerade studentevenemang ser resultatet ut därefter: olämpliga skämt, snapssånger om sex/våldtäkt, osv."

"Min bordskavaljer berörde mig lite väl familjärt efter ett par glas vin på en årsfest."

"Ibland så tycker jag andra förutsätter att man ska göra saker som jag skulle se som otrohet. Den sexuella aktiviteten på fester är ganska hög. Har hänt ett par gånger att trycket på att "delta" är stort. Jag har inte att göra med andras privatliv, men ibland vill de inkludera mig i sådant jag inte är bekväm med. Men varje gång jag sagt till har det respekterats. Jag vet inte, kanske jag är för känslig mot närmanden."

"Under evenemang där människor druckit rikligt med alkohol är tafsningar och beröringar vanliga."

"Många gulsisar tror att det är jobbigt och tungt och att bara vissa får vara med i föreningar. Men de är ju öppna för alla som är intresserade!"

"Kåren har en image av att vara lite "stuffy" och ålderdomlig, medan nationerna och fakultetsföreningarna mer har tagit över det "roliga" i studielivet, Kåren håller mer på de gamla traditionerna. Detta är en lite extrem beskrivning, men you get the point."

"Till exempel vid val av representanter till studentkårens och universitets organ är det otroligt orättvist att upprätthålla 50-50 könsfördelning oavsett av erfarenhet och kunskaper. Dessutom tas inte den sökande gruppens könsfördelning i beaktande. Det är skrottretande att ett antal kunniga personer av kön X söker till en position men valet uppskjutet om inte personer av kön Y kan hittas. Dessutom så tycks inte en stor mängd kvinnor i ett organ ses som ett problem medan en majoritet av män ses som ett. Det är också idiotiskt att med våld försöka söka kandidater av det könet som är minoritet i valet då man redan har genuint frivilliga kandidater av majoritetskönet."

Mervärde genom föreningsverksamheten

Mest mervärde ger den förening som står närmast verksamhet, d.v.s. ämnesföreningar eller fakultetsföreningar. Överlag anser de som är eller ha varit aktiva i någon förening att de olika föreningarna ger ett mervärde i högre grad än de som inte upplever sig själv som aktiva.

Samhörighet

Många anser att samhörigheten åtminstone inom deras närmaste förening är god. Däremot upplever en del problem mellan olika studieinriktningar eller orter. Vissa upplever också att deras val att inte dricka alkohol alls eller enbart i begränsade mängder gör att de inte känner lika stark samhörighet med övriga på grund av fördomar och negativa attityder gentemot att inte dricka alkohol.

Sammandrag

Överlag är situationen väldigt positiv, men det förekommer ändå en del problem. Främst handlar problemen om sexuella trakasserier, slutna cirklar och negativa attityder mellan studieinriktningar. Dessa är de fokuspunkter som det finns belägg för att arbeta med.

Åtgärder

Information

En av faktorerna bakom problemen som svaren beskriver är informationsbrist. Förhållandevis få känner till studentkårens trakasseriombud, och väldigt få tar kontakt när de blivit diskriminerade.

Studentkårens informationsgång måste förbättras i det här avseendet, och förtydligas gällande hur man ska gå tillväga ifall man känner sig diskriminerad.

Genom studentkårens nya hemsidor finns goda möjligheter till en förbättrad informationsgång.

Attityder

Den största faktorn verkar vara attityder. Det förekommer negativa attityder mellan studieinriktningar, orter och kön.

De mer skrämmande attityderna handlar om vad som uppfattas som okej att säga eller göra. Tafsningar och dylikt kan inte bortförklaras som "någonting som händer", utan har att göra med vad

"Ju högre upp och ämnesöverskridande, desto elitistiskare kan det ibland kännas."

"Studentkåren känns även efter 4 års studier som ganska distant. Har dock inga konkreta förbättringsförslag."

"Jag har nog ingenting att göra med studentkåren... Var kunde man ens delta i deras verksamhet?"

"Mer samarbete över kommungränser. Är så evinnerligt trött på Vasa-Åbo-fighten eller Nyland-Österbotten -hatet. USCH!"

"Ens studieinriktning kan påverka hur man blir behandlad inom Kåren. Då är det fråga om enskilda studerande som kan uppföra sig nedvärderande mot studerande som i deras tycke studerar något som inte är lika mycket värt som ens eget huvudämne. Därför finns samhörigheten inte alltid där."

"[Man kunde bygga] broar mellan föreningarna. Observera dock att enda orsaken till att jag inte alltid känner samhörighet inom studentkåren är till följd av att dess verksamhet på något vis alltid känts separerad från resten av studielivet. Det existerar någon underlig form av uppfattning att studentkåren är någonting politiskt som finns i bakgrunden och stöder alla studerande men ingen vet egentligen någonting mer om den."

man uppfattar som okej. Också sexistiska skämt faller inom kategorin för attityder, eftersom det handlar om när det är okej att skämta om sådant. Eftersom studentkåren är politiskt obunden kan inte ett normativt påstående göras om huruvida det alls är okej med sexistiska skämt, men däremot är det ett problem om kärmedlemmar upplever sig ha blivit trakasserade.

Därmed skulle det vara motiverat att uppmärksamma problem som t.ex. sexuella trakasserier och jobba för att förebygga deras förekomst. En awareness-kampanj kunde vara ett sätt att förbättra situationen. Många dylika kampanjer uppfattas dock ofta som larviga och tas inte på allvar av dem man verkligen vill föra en dialog med, vilket ställer krav på hur en potentiell kampanj i så fall utformas.

Ken Snellman

Styrelsemedlem, socialpolitiskt ansvarig

Åbo, den 5 juni 2014